

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

mgra Adriana Sylwina Mackiewicza

w związku z postępowaniem o nadanie stopnia *doktora* w dziedzinie *sztuki*, dyscyplinie artystycznej *sztuki muzyczne* opartym na podstawie Uchwały Rady Dyscypliny Artystycznej Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku o numerze 23/2025 z dnia 08 grudnia 2025 roku oraz na podstawie art. 190 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z póź. zm.)

Podejmując się oceny rozprawy doktorskiej mgra Adriana Sylwina Mackiewicza w postępowaniu doktorskim, w trybie eksternistycznym, wszczętym w dniu 24 listopada 2025 roku stwierdzam, iż doktorant przedstawił do oceny dzieło artystyczne:

- **Opus Harmonicum** zawierające **Cztery utwory na orkiestrę smyczkową i kameralną** – Ernesto Ferreri`ego.
- Opis dzieła artystycznego **Opus Harmonicum**

DZIEŁO ARTYSTYCZNE:

Symfonia na smyczki op.7

W dziele artystycznym zatytułowanym *Opus Harmonicum* doktorant jako pierwszą pozycję przedstawił *Symfonię na smyczki op.7* Ernesto

Ferreri`ego wykonaną i zarejestrowaną w trybie „live” przez Orkiestrę Kameralną *Connecticut Virtuosi* 10 kwietnia 2022 roku w New Britain Museum of Arts w Connecticut , USA. Wykonanie było prapremierą światową.

Kompozytor ukończył dzieło w 1979 roku, tuż po odbyciu formalnych studiów kompozytorskich. Jak sam wspomina pracował nad nią dwa lata. Był to czas poszukiwań i kształtowania własnego, oryginalnego stylu twórczości. Symfonia w rzeczy samej stanowi oryginalną formę konstrukcyjną, której kanwą jest allegro sonatowe dające bezpośredni – choć nie dosłowny - związek z formami klasycznymi, natomiast sposób sformułowania pierwszego tematu w linii prostej wskazuje na epokę baroku i J.S.Bacha. W dalszym przebiegu te związki jeszcze wyraźniej są ujawniane w przebiegach polifonicznych. Oryginalnym rozwiązaniem jest użycie tematu inspirowanego barokiem jako pierwszego tematu allegro sonatowego, a zarazem przeciwstawiając mu temat drugi nawiązujący do języka muzycznego Beli Bartoka. Nałożenie na siebie dwóch tak odrębnych historycznie stylów muzycznych, w obrębie jednej 16 minutowej kompozycji stanowi śmiałe i oryginalne spojrzenie na kreatywne tworzenie nowych wartości bazujących na dorobku minionych epok. Taka konstrukcja formy utworu poprzez zróżnicowany charakter tematów pozwala interpretatorom – w tym przypadku doktorantowi – na bardzo przejrzystą kreację z wyraźną projekcją charakterystycznych motywów czy elementów tematycznych. Doktorant dokonał bardzo wnikliwej analizy partytury zwracając uwagę nie tylko na konstrukcję formy, ale też na elementy artykulacyjne, realizując je z konsekwentną dyscypliną. Dobre proporcje pomiędzy grupami instrumentów pozwalają słuchaczom precyzyjnie śledzić ruchy melodyczne, szczególnie w odniesieniu do odcinków zwiększonego zagęszczenia fakturalnego. Dobrze dobrane tempa i zróżnicowana dynamika zgodna z intencjami kompozytora tworzą obraz dzieła pełnego ekspresji, kontrastów dynamicznych i konsekwentnie – przez dyrygenta – budowanej dramaturgii utworu w przebiegu poszczególnych tematów, a także w wymiarze całości kompozycji.

Hymnus ad Cosmos op.25 na orkiestrę smyczkową

To kompozycja bardzo dojrzała w odniesieniu do wcześniej opisanej symfonii op.7 bowiem kompozytor przy wykorzystaniu w zasadzie skromnych środków

uzyskał niebywale interesujący efekt brzmieniowy dotyczący transcendentnych zakresów percepcji sztuki. Konstrukcja kompozycji oparta na projekcji czterech obrazów muzycznych, z przewijającymi się w nich motywami, została w sposób nie budzący wątpliwości odczytana przez doktoranta, z pełnym jego zrozumieniem intencji twórcy. Znakomicie zestrojona orkiestra poddała się zamysłowi interpretacyjnemu dyrygenta, który z całą konsekwencją wydobył z kompozycji jej najistotniejsze walory. Realizacja w bardzo wolnym tempie linearnie kształtowanych motywów, w zestrojeniu ze skondensowanym harmonicznym wertykalnym przebiegiem, w zróżnicowanej dynamice wyłoniła fantastyczną przestrzeń brzmieniową. Wartym podkreślenia jest fakt utrzymania istotnej dla tej kompozycji ekspresji i umiejętności budowania dramaturgii przebiegu w obrębie każdego z czterech pokazów, a to za sprawą artykulacji polegającej na pełnym wytrzymaniu legato pełnych wartości nut. Akordy, szczególnie w bardziej statycznych fragmentach, przypominające niekiedy chorałowe traktowanie faktury zostały przez dyrygenta budowane przez równouprawnienie dynamiczne każdego z instrumentów. Dopiero realizacja motywów nieco bardziej ujawnia instrumenty, czy też ich grupy, którym są przypisane. Kompozycja wykonana z konsekwencją dla zamysłu interpretacyjnego dyrygenta, nacechowana spokojem i refleksją, wprowadza słuchacza w inny – wyższy, pozaziemski świat odczuwania i wrażliwości na muzykę, kieruje wyobraźnię na znacznie szerszą perspektywę naszej egzystencji. Stąd – jak sądzę – Cosmos w tytule dzieła.

Verlangen op. 28 na orkiestrę smyczkową

Kompozytor przed wykonaniem dzieła z Kameratą Gdyńską ujawnił w rozmowie z dyrygentem – doktorantem intencje stworzenia dzieła dotyczącego odwiecznie nurtujących i determinujących wiele aspektów psychiki człowieka sfer uczuć: *pragnienia, pożądania, tęsknoty....* Dyrygent, z bardzo dobrze dysponowanym zespołem o dużej wrażliwości muzycznej, już w pierwszych taktach określił charakter kompozycji przywołującej swą formą wiele odniesień do formy allegro sonatowego nadając poszczególnym motywom zróżnicowany emocjonalnie wyraz brzmieniowy. Ciekawa harmonicznie kompozycja, w

zasadzie poddana jednolitej tonacji, przeplatana jest co jakiś czas konstrukcjami klasterowymi, kumulującymi przebieg melodii (motywów) poniekąd konsonansowych i momentami dającymi skojarzenia romantyczne. Utwór jest w zasadzie spójny w sferze rytmiczno – melodycznej, choć w trakcie jego percepcji dają się wyróżnić fragmenty o zwiększonym nasileniu dynamicznym, a także szereg emocjonalnych wzlotów i ekspresyjnych napięć. Dyrygent - w mojej opinii – stworzył poprzez swoją realizację głęboko przemyślanej interpretacji, wielobarwną paletę uczuć, z którymi odbiorcy są w stanie się utożsamiać, zgodnie z intencją twórcy. Życie jest pełne przeżyć – tych dobrych i tych trudnych, których - słuchając omawianej kompozycji starałem się doszukiwać i odkrywać - w pełnych napięć i zawirowań emocjonalnych - jego odcinkach. Jestem wdzięczny Ernesto Ferreri`emu za ten D – dur zamykający sferę brzmienia, a mnie osobiście kojarzący się ze światłem i nadzieją po uświadomieniu sobie po raz kolejny zawiłości życia. Przyznam, że dyrygent z orkiestrą spowodował to, iż nie myślałem o merytorycznej ocenie prezentacji, ale patrząc w partyturę podziwiałem samo dzieło jak i znakomite jego wykonanie.

Octet op.32 – Overtura i Cafe serenade

Kompozycją dopełniającą przedstawione przez doktoranta „Dzieło artystyczne” jest stanowiący dwa utwory Octet op.32 w tym przypadku napisany na skład poszerzony o grupę instrumentów dętych: klarnet, waltornie i fagot. Nawiązujący konstrukcyjnie i stylistycznie do charakteru muzyki epoki klasycznej stanowi – w mojej opinii – umiejętne podsumowanie stylu kompozytorskiego Ernesto Ferreri`ego.

I Overtura

To kompozycja stawiająca przed dyrygentem ciekawe wyzwanie stworzenia interpretacji bliskiej klimatem muzyce klasycznej, wyrażonej w pierwszym temacie jak i poprzez romantycznie brzmiącą prezentację tematu drugiego. Temat pierwszy będący wyrazem lekkości i pogodnego charakteru ujawnionym poprzez figurę rytmiczną w żywym tempie, przy zastosowaniu precyzyjnej artykulacji spełnia odniesienia do klimatu twórczości klasyków wiedeńskich.

Dyrygent po głębokiej analizie zapisu partytury osiągnął z orkiestrą oczekiwany przez kompozytora efekt muzyczny. Temat drugi oparty na romantycznie brzmiącym pasażu stanowi kontrast dla wcześniej prezentowanego, skocznego tematu pierwszego. Godnym podkreślenia jest umiejętność stworzenia przez doktoranta spójnego przebiegu dzieła pomimo przeplatania się tych dwóch odmiennych tematów. Wynika to z doświadczenia i artystycznej wrażliwości dyrygenta - interpretatora, umiejętności budowania dramaturgii w wymiarze mikro jak i makro elementów kompozycji, a także konsekwentnej dyscypliny rytmicznej, artykulacyjnej i dynamicznej. Wybór właściwych proporcji w przebiegu poszczególnych odcinków dzieła, ustalenie priorytetów w budowaniu planów dynamicznych dla poszczególnych grup instrumentów, nadaje temu wykonaniu wielobarwnego i wielopoziomowego charakteru.

II Café Serenade

Ogromną przyjemność sprawiło mi wysłuchanie ostatniej części „Dzieła artystycznego” zaprezentowanego w rozprawie doktorskiej przez mgr Adriana Sylwina Mackiewicza, a to za sprawą świetnej kompozycji i jej znakomitego wykonania. Kompozytor znów sięgnął do klimatów wiedeńskich dając jednoznaczną sugestię w tytule części, przesycając utwór elementami harmonii, melodyki i emocji artystycznych pobrzmiewających duchem Mahlera. Wrażliwość muzyczna doktoranta, jego umiejętność budowania emocjonalnych fraz, przy zachowaniu proporcji brzmieniowych pomiędzy instrumentami przenoszą słuchacza w atmosferę Wiednia, pełnego przepięknej muzyki i zniewalającego aromatu kawy. Utrzymanie konsonansowego charakteru kompozycji, przeplatanego oryginalnymi rozwiązaniami melodyczno-harmonicznymi, tworzy niepowtarzalny klimat dzieła. Zamysł kompozytorski zarówno w warstwie konstrukcyjnej jak i ładunku emocjonalnego, za sprawą wrażliwego i doświadczonego dyrygenta, jak i bardzo dobrze dysponowanej, precyzyjnej orkiestry został w pełni zrealizowany.

Podsumowanie:

Dzieło artystyczne pod wspólnym tytułem *Opus Harmonicum* , to cztery kompozycje prezentujące twórczość mało znanego w Polsce kompozytora amerykańskiego Ernesto Ferrerie`go, a przybliżenie polskim odbiorcom jego interesującej twórczości to przedsięwzięcie ze wszech miar wartościowe, które w połączeniu ze znakomitym wykonaniem jest potwierdzeniem głębokiej wrażliwości muzycznej doktoranta, chęci poszukiwania i odkrywania nowych pokładów twórczości. Wykonanie, które miałem przyjemność wysłuchać, oceniam wysoko za sprawą interesującej interpretacji, opartej na wnikliwej analizie partytury, a nade wszystko umiejętności dyrygenta w ukazaniu piękna fraz muzycznych, przejrzystości faktury i konstrukcji harmoniczych. Nawiązanie jedności emocjonalnej z wrażliwą orkiestrą zaowocowało ciekawą i wartą szerokiej popularyzacji kreacją muzyczną.

Konkluzja:

Biorąc pod ocenę dzieło artystyczne *Opus Harmonicum* na które składają się cztery kompozycje Ernesto Ferreri`ego: Symfonia na smyczki op.7, Hymnus ad Cosmos op.25, Verlangen, op.28, Oktet, op.32, oraz opis dzieła i uwagi wykonawcze, stwierdzam wysoki poziom dyrygenckiej wiedzy i umiejętności doktoranta, jego głęboką wrażliwość muzyczną, której efektem jest przykuwające uwagę wykonanie każdego z czterech omawianych utworów.

Wymienione aspekty rozprawy doktorskiej mgr Adriana Sylwina Mackiewicza upoważniają mnie, jako recenzenta do uznania faktu spełnienia przez doktoranta wymogów wynikających z art. 187 pkt. 1 i 2 Ustawy z dnia 20.07.2018 roku, a tym samym do wnioskowania o nadanie Mu stopnia *doktora w dziedzinie sztuki, dyscyplinie sztuki muzyczne.*

Prof. dr hab. Ryszard Handke